

VLAAMS **TOPPENBOEK**

VLAAMS
TOPPENBOEK
VOOR DE FIETS | LUC VERDOODT

**100 KLIMTRAJECEN IN KAART GEBRACHT
MET BESCHRIJVINGEN**

Uitgeverij
**VRJ
DAG**

Ter nagedachtenis aan Sander, met wie ik graag
nog meer uithoeken had verkend.

De toppenindex

VERANTWOORDING

Over de hele wereld verzamelen fietsers hun sportieve verwezenlijkingen in apps en op gespecialiseerde platformen. Een ogenblik nadat ze hun rit hebben beëindigd, kan iedereen, van Albuquerque tot Zwijnaarde, de data terugvinden die hun fiets-gps heeft geregistreerd. Hoeveel kilometers hebben ze afgelegd met welke snelheid en hoeveel vermogen hebben ze ontwikkeld met welke hartslag: het staat met één druk op de knop voor eeuwig in de cloud. De sportvisser kan in de kroeg nog altijd opscheppen over de grootte van zijn vangst, de fietser heeft in naam van de vooruitgang afstand gedaan van het genoegen zijn prestaties lichtjes aan te dikken tegenover de kameralenzen die er niet bij waren.

Het becommentariëren van de hellingen die ze hebben bedwongen, kan wel nog en dat blijven ze dus doen. Soms uitgebreid en lyrisch aan de tapkast van het clublokaal, dikwijls in telegramstijl in de sportapp. Maar die beschrijvingen zijn zelden nuttig voor anderen. De individuele appreciatie van personen van wie je de waarde van hun woordenschat niet kan inschatten, is onbruikbaar. ‘Zware helling’ betekent niets als je geen vergelijking kan maken met een ‘lichte helling’ of wanneer je de gehanteerde criteria van de getuige niet kent. Heb je tegenslag, dan is het label aan de betreffende helling toegekend op basis van aanvoelen. Het benoemen van gevoelens komt van pas bij de relatietherapeut of bij de eerste, voorzichtige pogingen tot poëzie, maar in de Vlaamse Ardennen, dokkerend over kasseien, heb je er niets aan. Tijdens een slapeloze nacht leek het mij een goed idee dit probleem aan te pakken en voor mijn collega-hobbyfietsers een verhelderende formule uit te werken.

De slimste fietsers van de klas gaan namelijk een stapje verder: ze slepen er de basisbewerkingen van de rekenkunde bij. Getallenkennis laat toe te abstraheren, bovendien zijn cijfers onderling vergelijkbaar en minder onderhevig aan interpretatie. Ze beginnen allemaal met de verhouding tussen het hoogteverschil en de lengte, want de gemiddelde stijgingsgraad is een goede eerste aanzet. Helling A van

1 kilometer met een hoogteverschil van 50 meter tussen voet en top stijgt gemiddeld 5 procent ($50 \text{ m} : 1000 \text{ m} \times 100$). Dat geldt echter ook voor helling B, die 10 meter stijgt over een lengte van 200 meter. Ex-wielerprof Pieter Jacobs bijvoorbeeld hield daarom vooral rekening met de combinatie van de gemiddelde stijging en de lengte. Dat houdt steek. Door de gemiddelde stijging te vermenigvuldigen met de afstand bepaalt hij welke top het moeilijkst te bereiken is. Ons voorbeeld geeft hem gelijk. $A = 5 \times 1000 = 5000$. $B = 5 \times 200 = 1000$. De weg naar de top van helling A is zwaarder.

Toch is deze formule te grof. Ze houdt geen rekening met het profiel van de helling. Profielen zijn nooit rechte lijnen die overeenkomen met de gemiddelde stijgingsgraad. Misschien verloopt helling A inderdaad vrij gelijkmatig, maar voor hetzelfde geld overbrugt ze het hoogteverschil met onderweg een steile piek. De formule laat de fietser hierover in het ongewisse terwijl beide mogelijkheden toch om een andere aanpak en versnelling vragen. Jacobs vond de maximale stijging minder relevant omdat hij zich vooral focuste op wedstrijden met hellingen die kilometerslang waren. De impact van de steilste stroken wordt daar meer afgeknot door de lengte van de hele klim en zit dus mee vervat in de formule zoals we ze tot hier hebben opgebouwd. Voormalig Belgisch kampioen Dries De Bondt ziet het anders: “Dit verschilt natuurlijk van renner tot renner, maar voor mij zijn langere steile stroken soms dooddoeners. Die kunnen namelijk je ritme breken, zeker wanneer je tekortkomt wat betreft je versnellingsbereik. Zelfs een relatief kort steil stuk van meer dan tien procent kan je tempo volledig breken. Zodra je ritme weg is en je benen naar de haaien zijn, wordt het heel lastig om opnieuw je tempo te vinden op het volgende, beter lopende stuk.”

Vlaamse hellingen zijn meestal kort, maar kunnen soms extreem steil zijn. Om nauwer te differentiëren leek het me daarom zinvol de maximale stijging toch als extra factor aan de berekeningswijze toe te voegen. Na de gegevens van tientallen bergen op verschillende manieren door de zakcalculator te hebben gejaagd, bleek die zet een aanvaardbaar resultaat op te leveren. De formule groeit als volgt: gemiddelde stijging \times lengte \times 1, (maximale stijging). Een voorbeeld werkt aanschouwelijk. We nemen aan dat helling A gelijkmatig stijgt en nergens steiler is dan 6 procent. Dus: $5 \times 1000 \times 1,06 = 5300$. Als helling C even

lang is, maar het verschil van 50 hoogtemeters wegwerkt met een piek van 15 procent, wordt dat $5 \times 1000 \times 1,15 = 5750$. De piekwaarde laat hier duidelijk een spoor na.

WEGDEK

Dat dit bruut gegoochel met cijfers mij geen Nobelprijs voor Natuurkunde zal opleveren, is duidelijk. Dan maar leentjebuurs spelen bij fietsers en vorsers die al probeersels online of te boek hebben gesteld. De factoren rolweerstand en absolute hoogte van de top blijven eveneens bepalende variabelen te zijn om hellingen van elkaar te onderscheiden. Gezien de toestand van ons wegennet, is rolweerstand een nuttig gegeven. Je mag me van veel verdenken, maar er schuilt geen bouwkundig ingenieur in mij. Omdat ik me bij god niet kan voorstellen hoe je de rolweerstand van een lap wegbedekking meet, introduceer ik graag een eenvoudig compromis. De staat van het wegdek krijgt een cijfer opgeplakt gaande van 1 tot en met 1,25. Dat kan simpelweg arbitrair omdat we allemaal weten dat fietsen geen exacte wetenschap is. Daarbij staat 1 voor een egaal wegdek zonder scheuren of spleten dat nauwelijks invloed heeft op de snelheid van de fietser. 1,25 is de uiterste tegenstelling daarvan: ruwe kasseien die her en der verzakt zijn tot vervaarlijke kuilen. Alle cijfers tussen deze twee tegenpolen duiden op een zekere graad van hinder, doordat de kasseien netjes gelegd zijn, slechts op een deel van de helling voorkomen of voorzien zijn van lapjes asfalt.

Met de absolute hoogte van Vlaamse toppen houden we geen rekening. Wil je toppen in het hooggebergte van een numerieke waarde voorzien, dan is dat essentieel. Zuurstofopname wordt namelijk moeilijker naarmate je hoger klimt. Fietsen op een hoogte van tweeduizend meter boven zeeniveau is daardoor vermoeiender dan op een hoogte van vijfhonderd meter. Het hoogteverschil tussen de hoogste top van Vlaanderen en de laagste top uit onze lijst bedraagt minder dan tweehonderdvijftig meter en is hier dus verwaarloosbaar.

KOERSHISTORISCH BELANG

Uit ervaring weet ik dat de voldoening na de inspanning groter is op een beruchte top dan op een onbekende. De Alpe d'Huez is geen leuke berg om te beklimmen, je rijdt er in de uitlaatgassen van de

vele wagens die naar de artificiële toeristenstad tuffen. Toch staat hij mooi op een fietspalmares. Dat komt door het koershistorische belang van de col. Zelfs de leek heeft er al over gehoord en schat je prestatie meteen hoger in. Het besef dat alle groten uit de wielergeschiedenis zich ook in het zweet hebben gewerkt op dezelfde wegen draagt bij tot het avontuur.

Of Roger De Vlaeminck er al dan niet ooit op gekoerst heeft tegen Freddy Maertens maakt een helling niet zwaarder, maar ze gaat daarvoor wel meer tot de verbeelding spreken. Dat is zo in de Alpen en de Dolomieten én op de wegen van koersland Vlaanderen. Al wordt de toppenindex uiteraard grotendeels bepaald door de fysieke elementen, het leek ons wel prettig om de pullfactor die de geschiedenis uitoefent op wielertoeristen, op de een of andere manier te integreren. In hun queeste naar de hoogste mate van vereenzelviging met hun idolen, de profrenners, verkiezen ze zich het zwart voor de ogen te stoempen op een helling uit de Ronde van Vlaanderen in plaats van op een even nijldige, maar anonieme bult.

In de formule drukken we het koershistorische belang uit met een getal van 1 tot en met 1,25. De wielermaagd scoort een 1, het wielmonument scoort 25 procent meer. De waarden daartussen zijn afhankelijk van de status van de wedstrijd waarin de top voorkomt en de inplanting van de top in het parcours. Een helling die diep in de wedstrijd opduikt heeft een grotere invloed op het koersverloop dan eentje die te ver van de finish ligt om er al kruit te verschieten.

VENTOUXFACTOR

Naast de sportieve geschiedenis draagt nog een andere vorm van anekdotiek bij tot de glans die fietsers aan toppen toedichten, namelijk de exclusiviteit ervan, hier vertaald als de Ventouxfactor. De Mont Ventoux is de meest Vlaamse berg buiten Vlaanderen. Elke Vlaming onder de 85 jaar schijnt er ooit één keer naar boven te moeten. De Mont Ventoux steekt hoog boven de Provence uit. Van kilometers ver eist de berg een plaats op in je gezichtsveld. Zo hypnotiseert hij je tot een onbedwingbare drang ontstaat om zijn top te bezoeken, desnoods met de wagen.

Vlaamse hellingen die in een straal van twintig kilometer geen concurrentie hebben van andere bulten trekken op dezelfde manier

de aandacht van de hobbyfietser. Geitjes staan graag op het dak van hun hokje, bij gebrek aan beter beelden ze zich dan in dat ze vanaf een hoge Alpenrots het hele land overschouwen. Een onooglijke glooiing in een rimpelloos landschap heeft dezelfde magnetische aantrekking op cyclisten.

Een eenoog in het land der blinden scoort daarom 1,05 in de formule. Er kan slechts één top het hoogste punt van de provincie zijn. Dat monopolie wordt eveneens beloofd met 1,05. De hoogste top van Vlaanderen krijgt iets meer: 1,1. De Mont Ventoux kan langs drie kanten beklommen worden. Drie vliegen in één klap, dat vergroot de toestroom aan klimmers. Vlaamse toppen met een trajectendrieling op de flanken worden voorzien van een waarde 1,05. De scores voor de Ventouxfactor zijn cumuleerbaar. Voor bedevaartsoord Scherpenheuvel is een uitzondering van 1,05 verdedigbaar, zoals later zal blijken.

DE CIJFERS

De cijfers in dit boek zijn indicatief. Om te beginnen is het niet altijd evident om te bepalen waar een helling precies begint en waar exact de top ligt. Meet je vanaf de eerste hoogtemeter of pas vanaf het moment dat de zwaartekracht echt aan je zadel trekt? Leg je de eindstreep bij een duidelijk merkteken, bijvoorbeeld het einde van een weg, of honderden meters verderop bij het einde van de zogenoemde uitloopstrook? Zoveel fietsers, zoveel meningen. De trajecten in dit naslagwerkje zijn enkel gebaseerd op wat mij te velde logisch leek en dus voer voor discussie.

De data die gehanteerd worden, zijn bovendien divers wat betreft de oorsprong. Eerst werden ze door mezelf opgemeten met een ongelijke fiets-gps en naderhand afgewogen met navigatiehulpmiddelen à la Google Maps en enkele routeplanners als ridewithgps.com en routeyou.com. Die resultaten werden vervolgens vergeleken met de gegevens van websites als www.climbbybike.com en www.rvv.be. Bij tegenstrijdige bevindingen werd een gemiddelde berekend van de waarden die het minst van elkaar afweken. Dat is dus geen exacte landmeetkunde. De toppenindex van de respectievelijke hellingen geeft daarom geen cijfers na de komma, maar werd afgerond naar een geheel getal.

FIETSERS EN WETENSCHAP

Zes variabelen bepalen dus de toppenindex: de lengte, de gemiddelde stijgingsgraad, de maximale stijgingsgraad, de staat van het wegdek, het koershistorische belang en de exclusiviteitsfactor genoemd naar de Mont Ventoux. Vier variabelen vormen de fysieke onderbouw van het resultaat, twee geven een gewicht aan de attractiviteit die toppen uitoefenen op fietsliefhebbers. Academics lachen zich ongetwijfeld een liesbreuk wanneer ze geconfronteerd worden met zoveel geknutsel, want elke vorm van wetenschappelijkheid ontbreekt. Ik, daarentegen, ben behoorlijk trots op mijn hutsepot van meetgegevens en voor de vuist weg toegekende cijfers. Ik ben geneigd te beweren dat het klopt. Min of meer, maar zeker genoeg. In het moderne wielrennen wordt het belang van aerodynamica niet meer onderschat en steunt iedere winnaar op een batterij bewegingswetenschappers en nutritionisten. Briek Schotte was de antipode van de gestroomlijnde atleet, maar hij zou nu waarschijnlijk niet meer aan de bak komen. Het was een knoestig kereltje dat zo scheef op zijn fiets zat dat toeschouwers vreesden dat hij er elk moment af kon vallen. Zijn energietank vulde hij aan met simpele boerenkost, maar hij won wel tweemaal de Ronde van Vlaanderen. Schotte, de stoemper pur sang, legitimeert daardoor deze toppenindex: cijfertjes zijn belangrijk, maar af en toe moet je ze niet te ernstig nemen.

DIGITALE TOPPEN

Scan de onderstaande QR-code om de digitale routekaartjes van alle honderd toppen te bekijken. Smeer die kuiten maar in!

Zware voet

Trap

Binnenblad

Zwaar hoofd

Buitenblad

Slecht karakter

Dikke buik

Toppen

1	Kemmelberg-Oost	Kemmel (WVL)	18
2	De Muur	Geraardsbergen (OVL)	20
3	Hoogberg/Hotond	Zulzeke (OVL)	22
4	Oude Kwaremont	Kluisbergen (OVL)	24
5	Zwarteberg (Mont-Noir)	Berthen (FVL)	26
6	Schapenberg	Ronse (OVL)	28
7	Koppenberg	Melden (OVL)	30
8	Mabrouck	Remersdaal (LIM)	32
9	Kasselberg	Kassel (FVL)	34
10	Oude Kruisberg	Ronse (OVL)	36
11	Kultien	Remersdaal (LIM)	38
12	Op de Eiken	Sint-Martens-Voeren (LIM)	40
13	De Plank	Sint-Pieters-Voeren (LIM)	42
14	Bosberg	Galmaarden (OVL)	44
15	Varent	Maarke-Kerkem (OVL)	46
16	Berg ten Houte	Schorisse (OVL)	48
17	Kanarieberg	Ronse (OVL)	50
18	Dikkemeerweg	Dworp (VLB)	52
19	Berendries	Michelbeke (OVL)	54
20	Kluisberg	Kluisbergen (OVL)	56
21	Kasteelstraat	Teuven (LIM)	58
22	Vidaigneberg	Westouter (WVL)	60
23	Taaienberg	Maarkedal (OVL)	62
24	Bruine Put	Dworp (VLB)	64
25	Eikenberg	Maarke-Kerkem (OVL)	66

26	Monteberg	Dranouter (WVL)	68
27	Kortekeer	Zulzeke (OVL)	70
28	Kloosterstraat	Geraardsbergen (OVL)	72
29	Kerkgate	Mater (OVL)	74
30	Achterberg	Oudenaarde (OVL)	76
31	Boigneberg	Maarke-Kerkem (OVL)	78
32	Moskesstraat	Terlanen (VLB)	80
33	Paterberg	Kluisbergen (OVL)	82
34	Ladeuze	Etikhove (OVL)	84
35	Tjip Tjap	Everbeek (OVL)	86
36	Katsberg	Berthen (FVL)	88
37	Edelareberg	Oudenaarde (OVL)	90
38	Hengstenberg	Overijse (VLB)	92
39	Kesterbeekbos	Dworp (VLB)	94
40	Langeheide	Ottenburg (VLB)	96
41	Valkenberg	Brakel (OVL)	98
42	Smeysberg	Huldenberg (VLB)	100
43	Alseberg	Alseberg (VLB)	102
44	S-bocht	Overijse (VLB)	104
45	Holstheide	Huldenberg (VLB)	106
46	Chartreuzenberg	Holsbeek (VLB)	108
47	Plattenberg	Kanne (LIM)	110
48	Holstraat	Anzegem (WVL)	112
49	Kattenberg	Ename (OVL)	114
50	Grasbos	Molenstede (OVL)	116

Toppen

51	Het Foreest	Schorisse (OVL)	118
52	Boelarebos	Overboelare (OVL)	120
53	Kauterhof	Hoegaarden (VLB)	122
54	Putberg	Asse (VLB)	124
55	Alsberg	Tielt-Winge (VLB)	126
56	Fayte	Parike (OVL)	128
57	Molenberg	Sint-Denijs-Boekel (OVL)	130
58	Koxberg	Huldenberg (VLB)	132
59	Meesberg	Holsbeek (VLB)	134
60	Steenbeekberg	Schorisse (OVL)	136
61	Congoberg	Vollezele (VLB)	138
62	Vlierbeekberg	Overijse (VLB)	140
63	Tiegemberg	Tiegem (WVL)	142
64	Wolvenberg	Volkegem (OVL)	144
65	Steenbeekdries	Etikhove (OVL)	146
66	Ijsbergstraat	Itterbeek (VLB)	148
67	Sulferberg	Westouter (WVL)	150
68	CRS	Neder-Over-Heembeek (BHG)	152
69	Mannenberg	Scherpenheuvel (VLB)	154
70	Bergebroekstraat	Gooik (VLB)	156
71	Keperenberg	Itterbeek (VLB)	158
72	Schapenheide	Bertem (VLB)	160
73	Mollendaalberg	Bierbeek (VLB)	162
74	Kuithol	Zulzeke (OVL)	164
75	Rot	Nieuwrode (VLB)	166

76	Scherpenberg	Loker (WVL)	168
77	Eikenmolen	Sint-Martens-Lierde (OVL)	170
78	Schoonhovendreef	Aarschot (VLB)	172
79	Moedermeule	Gelrode (VLB)	174
80	Houwaartseberg	Houwaart (VLB)	176
81	Parikeberg	Parike (OVL)	178
82	Vrijthout	Asse (VLB)	180
83	Keierberg	Asse (VLB)	182
84	Kasteeldreef	Linden (VLB)	184
85	Wijnpers	Leuven (VLB)	186
86	Vlieguit	Leefdaal (VLB)	188
87	Koereit	Asse (VLB)	190
88	De Bergen	Dilbeek (VLB)	192
89	Wijndries	Wersbeek (VLB)	194
90	Tenbosse	Nederbrakel (OVL)	196
91	Krogstraat	Meise (VLB)	198
92	Flierendries	Pollare (OVL)	200
93	Plasstraat	Sint-Brixius-Rode (VLB)	202
94	Sparrenlaan	Grimbergen (VLB)	204
95	Sterrenwacht	Heusden-Zolder (LIM)	206
96	Trassersweg	Neder-Over-Heembeek (BHG)	208
97	Nokereberg	Nokere (OVL)	210
98	Keizersberg	Leuven (VLB)	212
99	Heistse berg	Heist-op-den-Berg (ANT)	214
100	Bosstraat	Boom (ANT)	216

De Kemmelberg op één? De formule klopt. Het verschil met de andere heuvels is duidelijk, geknoei met het cijfermateriaal zou de uitkomst niet veranderen. Toch leek de Kemmelberg lange tijd niet van fietsers te houden. Hij liet zich niet graag door hen bedwingen en sloeg regelmatig aan het bokken als een rodeopaard. Hij had de reputatie garant te staan voor valpartijen; wie hem beklom betaalde afdalende de tol. Renner Chris Peers protesteerde ooit bij de organisatoren van de Driedaagse van De Panne omdat hij de berg onverantwoord gevaarlijk vond. Peers kreeg bakken bagger over zich heen: coureurs moesten geen praatjes verkopen, maar koersen. Een zeldzame vlag van solidariteit in het peloton leidde echter tot een staking waardoor de hindernis uit de Driedaagse werd gebannen, maar schrapping uit Gent-Wevelgem bleek onbespreekbaar. *Panem et circenses*. Gladiatoren klagten niet over de bloeddorst van de leeuwen die ze bekampen. Ze zijn bang, maar ze vechten.

Tijdens Gent-Wevelgem 2007 roerde de Kemmel zich genadeloos als nooit voorheen. De lijst met slachtoffers was overdonderend, Jimmy Casper werd het zwaarst getroffen. De opsomming van zijn

blesures is niet geschikt voor gevoelige lezers: kaakbeenbreuk, jukbeenbreuk, afgescheurde bovenlip, geperforeerde tong en een gebit vol losse tanden. Wielerliefhebbers voor de buis werden onpasselijk van zoveel ellende. Ze zagen een kluwen van fietsen, wielen en lichaamsdelen, geen wielervedstrijd.

Zo kon het niet verder.

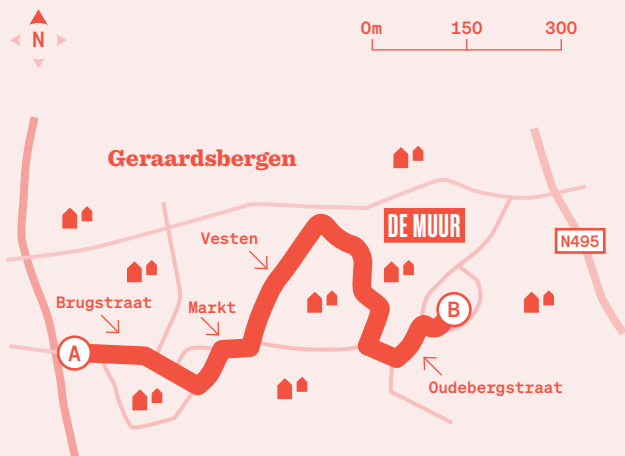
Desondanks oordeelde koersdirecteur Hans De Clercq terecht dat de Kemmel beschermd koerspatrimonium is dat nooit terzijde mag worden geschoven. Hij zocht een oplossing en vond een vergeten weg die met een verse laag asfalt een veilig alternatief naar beneden bood. De helling was niet langer een black spot en kan dus perfect op één staan in een lijst die het fietsplezier bejubelt.

Want een schitterende klim is het.

Met 156 meter is de top het hoogste punt van de provincie. Precies omdat hij zo prominent boven het landschap uitsteekt, was hij tijdens de Eerste Wereldoorlog van groot strategisch belang. Een gedenkzuil bij de top verwijst naar de Grote Oorlog: de Romeinse godin Victoria staat er ter ere van de Franse slachtoffers. Het beeld verzekert de fietsers dat ze in hun opzet zijn geslaagd: anderhalve kilometer lang kijken ze uit naar de ontmoeting met wat Den Engel wordt genoemd.

De Kemmelberg voert terecht het toppenklassement aan. Hij scoort hoog op elke parameter. Naar Vlaamse normen is hij behoorlijk lang en met een piek van ruim twintig procent scoort hij ook hoog wat de maximale stijging betreft. Het wegdek is deels aangelegd met kas-seien en hij is onlosmakelijk verbonden aan een topklassieker. Door zijn recordhoogte voor West-Vlaanderen en de vier toegangswegen naar de top krijgt hij bovendien een Ventouxwaarde.

De gegevens uit de formule wijken af van de cijfers die je terugvindt in andere gidsen of op gespecialiseerde sites. Vaak wordt hij langer ingeschat en komende uit Wijtschate, het laagste punt van de omgeving, klopt dat. Hier geldt het centrum van Kemmel als referentiepunt. Vanaf daar loopt de weg onafgebroken, goed voelbaar op. Anderzijds kan je stellen dat alleen de laatste hectometers, de passage over de steentjes van de Kemmelbergweg, van tel zijn. Welke lezing van de feiten je ook verkiest, onder de vleugels van Den Engel ervaart iedere fietser dezelfde emotie, een mengeling van opluchting en ontzag.

Toppenindex	17 181
Lengte	1150 m
Gemiddelde stijging	8,3%
Maximale stijging	20%
Wegdek	1,2
Koershistorisch belang	1,25
Ventouxfactor	1
Hoogteverschil	91 m

Elke dag voltrekken zich gedaanteveranderingen op De Muur. De naam laat namelijk geen enkele fietser onberoerd. Boven aankomen impliceert dat je een huzarenstukje hebt opgevoerd. Fietzers gaan door een muur om te arriveren. Recreanten proberen om overeind te blijven zonder een voet aan de grond te zetten, geoefende pedaleurs om stijlrijk zo snel mogelijk de top te bereiken. Dat is van belang omdat je nooit alleen bent op De Muur. Altijd zijn er getuigen: wandelaars bij de voet of vrome bezoekers van de kapel boven, desnoods de postbode halverwege. Elke getuige wordt supporter wanneer hij de baan moet ruimen voor een wroeter op een fiets. Omdat de steile kasseiweg zelfs te voet vermoeiend is, onderstrepen ze hun waardering met aanmoedigingen die op hun beurt de aanzet vormen tot transformaties: fietzers worden wielrenners. Ze dragen al een replica van een professionele uitrusting, zitten op een duur vehikel en de omgeving is het decor waarin ze hun helden al zagen uitblinken, maar het zijn de aansporingen van wildvreemden waardoor de wielertoerist zich ontpopt tot een kampioen. In de aanvuuring vindt het brein brandstof om nog harder op de pedalen te duwen. Bolle buiken

of strakke torso's, als ze eerlijk zijn geven ze toe dat de aanwezigheid van een stel kijkers de stimulans was om te weerstaan aan de alarmsignalen van de longen en het hart en toch door te zetten. Eén bewonderende blik is voldoende om bij elke ruk met de lenden de extase te beleven die de profs ervaren wanneer ze zich een weg banen door de dolle massa. De Muur is een theater en applaus is doping.

Op 1 april 2012 reed de Ronde van Vlaanderen voor het eerst in veertig jaar niet meer over De Muur. Organisator Wouter Vandenhaute schopte het tot volksvijand nummer één toen hij aankondigde hét Vlaamse wielmonument bij uitstek uit het parcours te zullen schrappen. Hij had een verdienmodel voor ogen waarbij de renners in de buurt van Oudenaarde lussen maken langs feesttenten. Een ommetje langs Geraardsbergen paste niet in dat plan. De ziel van Vlaanderens Mooiste werd verkocht om bier, worst en schlagerzangers te slijten. Ondanks het gemor van het brede publiek – Vlamingen zagen en klagen, maar gaan gelukkig niet over tot gratis geweld – hield Vandenhaute voet bij stuk. De Muur zou nooit meer de finale inluiden van de vaderlandse klassieker.

Toch bleef De Muur overeind. De kerken zijn leeg, maar niemand lacht met God. Hoewel De Muur gedegradeerd is tot een bijrol in wedstrijden die in de schaduw staan van de Ronde, is en blijft hij erfgoed. In 2010 liet Fabian Cancellara een moegestreden Tom Boonen genadeloos achter op de flanken van de klim. Het publiek ging collectief geloven dat de malafide Zwitser een motortje in zijn fiets had verstopt, want anders zou hij de lokale chouchou nooit hebben kunnen lossen. Dat is de kracht van De Muur: er is een mythe ontstaan die de protagonisten én de getuigen van het duel lang zal overleven.

De Muur, een beschermd monument, slingert over kasseien door de binnenstad van Geraardsbergen, via de Markt en over de Vesten naar de Oudebergstraat. Tot de kapel op de top gunt hij geen verpozing. Integendeel, de steilste strook zit in het vierde kwadrant.